

بررسی شاخصه های تعاملات اجتماعی در فضاهای تفریحی شهری

نازنین سادات پورجوهریان^۱، محمد مهدی غیایی^{۲*}، کاوه شکوهی دهکردی^۳

چکیده

انسان معاصر به دلیل الگوهای کار و زندگی امروز و پیدایش بحران انزوا و تنهایی، برای تأمین آرامش فکری و روحی خود نیاز به تفریح و سرگرمی در فضاهای شهری دارد. از راه های تأمین این نیاز اساسی، استراحت، معاشرت و حضورنشر با سایر افراد است چرا که افراد به برقراری رابطه اجتماعی نیاز ذاتی دارند. به همین دلیل موقعیت هایی را فراهم می آورند تا بتوانند رابطه اجتماعی را تجربه کنند. لذا تعاملات اجتماعی نیز از نیاز های اساسی انسان به حساب می آید. بروز تعاملات اجتماعی در گروه فضایی اجتماع پذیر است تا بتواند پاسخ گوی نیاز های افراد در این زمینه باشد. در این خصوص سوالات زیر مطرح می گردند که: شاخصه های تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری کدامند؟ و اینکه چه عواملی بر ارتقاء اجتماع پذیری در فضاهای عمومی موثر هستند؟ هدف پژوهش حاضر، شناسایی و بررسی شاخصه های کالبدی و معنایی در فضاهای تفریحی شهری و چگونگی تاثیر گذاری آن ها بر تعاملات اجتماعی می باشد. در این راستا، روش تحقیق بر اساس هدف، از نوع کاربردی و براساس روش و ماهیت، توصیفی-تحلیلی است. همچنین با استفاده از روش اسنادی با به کارگیری منابع کتابخانه ای و پایگاه داده های الکترونیکی، بررسی مبانی نظری مرتبط با شاخصه های کیفیت فضای شهری از دیدگاه نظریه پردازان و مفاهیم مرتبط از جمله تعاریف و مفاهیم فضاهای عمومی شهری، عوامل موثر بر محتوای فضای شهری و کارکرد فضاهای عمومی شهری، صورت گرفته است. در نهایت با بررسی شاخصه های تاثیرگذار در فضاهای تفریحی شهری، اصول و چارچوبی برای طراحی این فضاها حاصل شد و نتایج تحقیق گویای آن است که برای دستیابی به فضای شهری اجتماع پذیر با تعاملات بالا، سه شاخص اصلی از جمله مولفه های اجتماعی، مولفه های کالبدی-محیطی و مولفه های فعالیتی باید در نظر گرفته شوند. از این رو می توان نتیجه گرفت که با شناسایی و بکارگیری صحیح این مولفه ها در کنار هم می توان به فضایی پویا و سرزنده با تعاملات اجتماعی مطلوب دست یافت.

کلمات کلیدی: فضای تفریحی شهری، تعاملات اجتماعی، اجتماع پذیری، کیفیت محیطی، شاخصه های اجتماعی

^۱ کارشناس ارشد مهندسی معماری، گروه معماری، واحد بین الملل کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، جزیره کیش، ایران، nazanin_pjv@hotmail.com

^۲ دکتری مهندسی معماری، استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی شهر ری، تهران، ایران، m.ghiai@iausr.ac.ir

^۳ دکتری مهندسی معماری، استادیار گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی دانشکده هنر و معماری واحد رودهن، تهران، ایران، kshokoohi@riau.ac.ir